

5.6.4 Literární myšlenková mapa

Myšlenková mapa je kratší projekt, který je tvořen v několika předmětech. Projekt je zaměřen na konkrétního spisovatele a seznámení se s jeho životem a literárním dílem. Žák si tvoří svoji vlastní mapu.

1. Vyučovací hodina (hodina ICT)

Žáci zhlédnou krátkou filmovou ukázkou (cca 5 min). Učitel ve zkratce představí film, jeho knižní předlohu a autora díla. Žáci dostanou za úkol na svých PC vyhledat informace o autorovi – životní milníky, zajímavosti, citáty, jaké literatuře se autor věnuje, zdali existuje nějaké pojítko mezi jeho osobním životem a jeho tvorbou, další literární díla, ilustrace atd. Žáci si do textových dokumentů ukládají své osobní poznámky, poznatky či obrázky. V závěru hodiny si předávají informace o nabytých vědomostech. Učitel jim textové dokumenty na další hodinu vytiskne.

2. Vyučovací hodina (hodina ČJ)

Žáci zhlédnou další krátkou filmovou ukázkou (cca 5 min), která navazuje na předchozí část. Žáci se tak v ukázce dostávají o kus dál. Diskutují nad tématem příběhu, učitel pokládá otázky. Následuje další četba, která plynule navazuje na film. Žáci čtou nahlas, střídají se, posléze pokračuje v četbě učitel, závěrečný odstavec pročítají žáci sami v tichosti. Po dočtení se mohou věnovat dalším otázkám připraveným učitelem, aby nerušili ostatní žáky s pomalejším tempem čtení. V závěrečné fázi hodiny má učitel připravené otázky k zamyšlení. Žáci mohou porovnat filmovou a literární část (délka filmové ukázky versus délka četby, ztvárnění, co nám přináší film x kniha?).

3. Vyučovací hodina (hodina ČJ)

V poslední hodině žáci tvoří literární myšlenkovou mapu (čtvrtka A3, A2 – záleží na schopnostech a možnostech žáků, ale také na jejich počtu ve třídě). Práce je skupinová a všichni se tak podílí na jednom výsledném produktu. Třídí informace, kreslí nadpis, vybrané informace zapisují či vystřihnou a nalepí, dopíší zajímavosti, citáty, podstatná autorova díla. Mohou nakreslit ilustrace, nebo je na myšlenkovou mapu dolepit. Žáci si v poslední hodině osvojují informace o autorovi, jeho životě, díle. Vyhodnocují, jaké informace jsou podstatné. Myšlenková mapa by měla být vyvěšena. Každý žák je za svou práci a přínos do projektu ohodnocen. V průběhu celého projektu je hodnocen slovně a pozitivně motivován k další tvůrčí a badatelské činnosti. Při hodnocení zohledňují aktivitu žáka a jeho případné pokroky. Po přednesení referátu jsou žáci vyzváni k sebehodnocení a hodnotí je i jejich spolužáci. Výsledná známka je pak dohodou mezi všemi zúčastněnými stranami.

V projektu se žáci učí získávat informace z relevantních internetových zdrojů, získané informace třídí dvojím způsobem (nejprve si zapisovat pro sebe důležité informace do poznámek a posléze je ještě porovnávat s ostatními), vyhodnocovat důležitost všech informací, diskutovat, prosazovat svůj názor, tolerovat názory ostatních a především spolupracovat. Četba a práce s textem se prolíná ve všech třech vyučovacích hodinách, ovšem pokaždé v naprosto jiné formě. (Nejprve získávají informace na webových stránkách, třídí je dle důležitosti a zapisují si je, v druhé hodině přechází k četbě knihy, kdy čtou samostatně, se spolužáky i s učitelem, pracují s otevřeným příběhem, odpovídají na otázky. V poslední hodině pracují s již známým textem, osvojují si ho.)

Porovnání literární a filmové ukázky je pro žáky stejně jako práce na PC zajímavé. Činnosti spojené s projektem se jevily žákům jako zábavné a přínosné, často přítomná negace spojená s literárními činnostmi tak zůstala v pozadí.

Nejvíce úspěchů sklídl projekt Jack London – Bílý tesák (dobrodružný život, zlatá horečka, zvíře jako hlavní postava, problém s alkoholismem) a Erich Maria Remarque – Na západní frontě klid (především pro chlapce – tematika války).